

СТАНОВИЩЕ

относно дисертационен труд за присъждане на
образователна и научна степен „доктор“ по НАКАЗАТЕЛНО ПРАВО,
разработен от РАДОСЛАВА МАРИНОВА ЙОРДАНОВА,
докторант на самостоятелна подготовка в
докторска програма „Наказателно право“,
Софийски университет „Св. Климент Охридски“,
на тема „ДЕПЕНАЛИЗАЦИЯТА В БЪЛГАРСКОТО НАКАЗАТЕЛНО
ПРАВО“,
от д-р Юлиана Младенова Матеева,
доцент по наказателно право във Варненския свободен университет
”Черноризец Храбър”

1. Актуалност и значимост на разработвания в дисертационния труд проблем

Изследваният в дисертационния труд на Радослава Йорданова проблем е актуален. В последните години, отделни негови аспекти са предмет на редица научни разработки. Темата, освен значението си за теорията, има практическа ориентация. Направен е опит за формулиране на препоръки, които, ако бъдат допълнително конкретизирани и възприети от законодателя, биха довели до въвеждане на справедливи критерии за освобождаване от наказателна отговорност, както и до ясно отграничаване на престъпленията от административните нарушения с идентично съдържание. Това би облекчило и подобрило дейността на правораздавателните органи и би повишило общественото доверие в дейността на съда.

2. Степен на проникване в проблема и оценка за състояние на решаването му към настоящия момент

Ясно са формулирани тезата, обектът, предметът, целите и задачите на изследването.

Като цел на изследването е посочено изследването на системата на депенализацията в българското наказателно право.

Формулирани са следните задачи: обобщаване на освобождаването от наказателна отговорност и административните нарушения, залегнали в Особената част на НК; очертаване практическите проблеми при прилагането на освобождаването по чл. 78а НК и предложения за решаването им; сравнителен анализ на понятията за престъпление и административно нарушение и тяхното припокриване в редица конкретни хипотези; преценка на необходимостта от съществуване състави на административни нарушения в НК.

Считам, че решение на част от тези задачи е постигнато в рамките на изследването.

3. Методология и методика на изследването

При провеждане на изследването са приложени общоизвестните научни методи: наблюдение, описание, сравнение, анализ, синтез, исторически, сравнителноправен и правно-догматичен метод.

4. Характеристика на естеството и достоверността на материала, върху който се градят приносите на дисертационния труд

Трудът е структуриран по следния начин: въведение, три глави, заключение и списък на използваната литература. Обемът е 195 страници. Справката за използваната литература съдържа 74 заглавия, а бележките под линия са 218 на брой.

Първа глава, озаглавена „Общи въпроси“, въвежда основните понятия във връзка с юридическата отговорност изобщо, наказателната отговорност, в частност, наказанието и другите мерки за държавна принуда; диференциацията и индивидуализацията на наказателната отговорност, административнонаказателната отговорност и съотношението между административно нарушение и престъпление. В тази част липсва сериозна аналитичност и по-скоро се обобщават утвърдени в теорията схващания.

Втора глава е посветена на освобождаването от наказателна отговорност. Съпоставят се освобождаването от наказателна отговорност

и освобождаването от изтърпяване на наказание. Разгледани са спецификите при освобождаването от наказателна отговорност на непълнолетните. Детайлно са проследени както предпоставките за освобождаването по чл. 78а НК, така и процесуалните правила за осъществяването му. Изследвани са и отделните обстоятелства, включени в чл. 78а, ал. 7 НК, които пречат за освобождаването от наказателна отговорност.

Глава трета изследва административните нарушения в Особената част на НК, класифицирани с оглед на родовия им обект, както и съставите на престъпления, които се припокриват напълно или частично с идентични административни нарушения, предвидени в специални закони. Дисертантът ги е извел съпоставително, като специално е подчертал липсата на критерий за разграничението им или неяснотата на въведения критерий, което практически води до разнопосочни решения за сходни казуси.

В заключението са обобщени приносите и предложенията *de lege ferenda*.

В представения за защита труд, дисертантът използва коректно понятийния апарат, показва високо ниво на познаване на съдебната практика и научната литература по въпроса. Обосновава и защитава собствени научни тези при спазване на добрия тон на научната полемика.

5. Основни научни и научно-приложни приноси в дисертационния труд

Очертани са практическите проблеми на правоприлагането във връзка с института на освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание. Обобщени са съставите на административни нарушения в Особената част на Наказателния кодекс, както и съвпадащите състави на престъпления и административни нарушения.

Направени са предложения за законодателни промени: отпадане на еkleктичния текст на чл. 78а, ал. 7 НК и ревизия на санкционните части на нормите в Особената част на НК, които понастоящем попадат в приложното поле на ал. 1. Подобна цялостна ревизия на санкционните части не само на тези, но и на всички норми на Особената част на НК, въз

основа на конкретен критерий - е крайно необходима, но, доколкото сама по себе си е достатъчно мащабна, би могла да съставлява предмет на отделна разработка.

Друго предложение се отнася до отпадане на възможността за освобождаване на непълнолетни по чл. 78а НК. Наред с това, се предлага прокарване в чл. 78 НК на принципа за законност, наред с този за целесъобразност. Предложено е и отпадане на всички състави на административни нарушения от Особената част на НК и санкционирането им само по административен ред, както и въвеждане на недвусмислен критерий за разграничение между случаите, когато едно лице следва да понесе наказателна и съответно – административнонаказателна отговорност. Наред с това, се предлага прецизиране на чл. 218б НК, с оглед постигане на по-справедливи практически резултати. Макар и някои от тези предложения да не представляват теоретична новост, те могат да бъдат споделени.

6. Оценка на авторското участие в получаването на приносите

Анализът на научната продукция на автора, както и стилът на разработката, водят до извода, че всички горепосочени приноси са лично негово дело.

7. Преценка на публикациите по дисертационния труд по темата

Резултатите от научното изследване са отразени в шест публикации. Те осигуряват нужната публичност на тези резултати, както и на научните приноси на докторанта.

8. Относно автореферата към дисертационния труд

Авторефератът коректно отразява основните постановки, залегнали в дисертационния труд. Той е изготвен в съответствие със законовите изисквания за форма и съдържание.

9. Лични впечатления от автора на дисертационния труд

Не познавам лично колегата Радослава Йорданова и единствените впечатления, които имам, са основани на представения от нея дисертационен труд и автореферата към него.

10. Критични бележки

По-голямата част от съдържанието на първа глава представляват изясняване на класически положения в теорията. В тази част на дисертацията авторското присъствие е най-слабо. Не много сполучливо ми се струва и наименованието на главата – „Общи въпроси“, особено в съчетание със заглавията на параграфите в нея – „Исторически и сравнителноправен анализ“ и „Основни понятия“. На някои места в дисертацията пространно се цитират законови текстове, мястото на които сякаш е по-удачно да остане под линия – напр. на стр. 94, 113. Част от предложенията *de lege ferenda*, които напълно подкрепям по същество, би следвало да са още по-конкретно формулирани, за да бъде законодателят максимално облекчен.

Тези бележки ни най-малко не накърняват както общото впечатление от дисертационния труд, така и положителната оценка, която той заслужава.

11. Други въпроси

Няма

12. Заключение

Считам, че представената дисертация удовлетворява изискванията на чл. 6, ал. 3 от ЗРАСРБ, тъй като съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката, и показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания, както и способност за провеждане на самостоятелни научни изследвания.

Предвид гореизложеното, ще гласувам положително за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по „Наказателно право“ на Радослава Маринова Йорданова, докторант в докторска програма „Наказателно право“ на СУ „Св. Климент Охридски“.

22.08.2019 г.

Варна

/ Юлиана Матеева/